

Gajewo_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Gajewo	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	07.08.2013 r.	Miejsce wykonania	Gajewo
Czas trwania	54:33	Forma i wielkość	brak informacji
Przeprowadzający	brak informacji	Komentarz	Informatorka podkreśla, że wieś zamieszkuje ludność napływowa i brak tu tradycji regionalnej.

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
034_CZA_GA	K	63 lata	brak	nauczycielka byłej szkoły podstawowej
035_CZA_GA	M	brak danych	sołtys	brak

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	035_CZA_GA: Gajewo w ogóle to Ameryka. A tu jest wioska, a tam są dalej góry. (...) Kiedyś była Wielka Bieda, teraz jest Średnica.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Brak informacji
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)	Brak informacji
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	035_CZA_GA: Nie ma.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1. św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	035_CZA_GA: Zabawy robili kiedyś, a teraz to już przestali też, bo ludzie nie przychodzą. 034_CZA_GA: Wieś nasza jest bardzo biedna, na skraju ubóstwa (...). Jeśli zrobi się jakąś imprezę za darmo, albo pan sołtys ma jakieś pieniążki, to wtedy ludzie przychodzą. (...) Pan sołtys stara się i andrzejki też robić, i spotkania emerytów na sali.

		<p><i>A pan sołtys mówił, że kiedyś się robiło andrzejki, tak?</i></p> <p>035_CZA_GA: No kiedyś się robiło więcej, bo ludzie bogatsi.</p> <p><i>A pamiętają może państwo jakieś wróżby?</i></p> <p>034_CZA_GA: No wróżby to takie tradycyjne – i te lanie wosku, i wyciąganie z siana...</p> <p><i>Wyciąganie z siana?</i></p> <p>034_CZA_GA: No jakiego – czy wysokiego, czy po prostu małego męża... no różne takie, jak wszędzie tradycyjnie się przygotowuje.</p> <p>[DZIEŃ ŚWIĘTEJ KATARZYNY]</p> <p>034_CZA_GA: Nie ma.</p>
2.	św. Marcina/11 listopada	034_CZA_GA: Rogale to każdy w domu. Ogólnie jako wioska, to nie.
3.	Adwent	<p><i>A przystrajano domy przed adwentem?</i></p> <p>034_CZA_GA: Nie, nie.</p> <p><i>A na roraty chodzą dzieci? Dorośli też?</i></p> <p>034_CZA_GA: No tu jest kościółek, to tutaj roraty nie są wcale, tylko w niedzielę msza jest odprawiana.</p>
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>034_CZA_GA: No tak, tutaj sołectwo i wszyscy robią, organizują paczuszki i do przedszkolaków, bo tu obok mamy przedszkole. My nawet raz z panem sołtysiem – przebrałam się za Świętego Mikołaja, pan sołtys woził i do biednych ludzi zawoziliśmy też paczuszki. Dla starszych, samotnych ludzi.</p> <p><i>A w domach? Jakies drobiazgi do butów?</i></p> <p>034_CZA_GA: No to już każdy indywidualnie, jak tam tradycja jego rodzinna, jakie korzenie ma.</p> <p>035_CZA_GA: Gdzie starsi ludzie mieszkają, to się ta tradycja trochę trzymie, bo gdzie młodzi, to już...</p> <p>034_CZA_GA: To już wszystko się zatracą, bo już dzieci coraz mniej wierzą w tego Mikołaja, już wiedzą, że to mama albo tata, ale ta tradycja jeszcze – butek wyczyszczony, postawiony czy pod poduszkę nieraz... Bo to zależy jak w domu. Jeszcze takie powiedzonka były, nie? „Święty Mikołaju, przynieś mi coś z raju. Jabłko, gruszkę, włóż mi pod poduszkę”. No to niektóre były pod poduszką.</p>
5.	Wigilia	<p><i>A czy Wigilia kiedyś się różniła od tego, co teraz?</i></p> <p>035_CZA_GA: Nie, to się utrzymuje.</p>

034_CZA_GA: No niech się pan też pochwali, że w 2011 roku mieliśmy Wigilię gminną na sali na 200 osób z całej gminy. Przywieźliśmy tu wszystkich ludzi samotnych, ludzi, którzy nie mieli gdzie usiąść przy tym stole, ludzi odrzuconych przez los, pokrzywdzonych. Niektórzy może dotknęli dna i się jakoś podnieśli, niektórzy pierwszy raz przy białym stole siedzieli, pierwszy raz od wielu lat...

A w państwa domach? Co się na przykład stawia na stole wigilijnym?

035_CZA_GA: No to tak tradycyjnie, każdy robi te potrawy.

034_CZA_GA: Tutaj też jest przecież taka zbiorówka ludności, bo są i poznaniacy, i zza Buga, yyy, autochtoni, i Niemcy... Tak, że każdy w domu inaczej i tych 12 potraw każdy tam ma, ale to już indywidualnie.

A na przykład jaką zupę u państwa się je?

034_CZA_GA: No w moim domu, na przykład, jest zupa grzybowa. A u pana?

035_CZA_GA: No, ta z głowów.

Czyli rybna. I na przykład, co oprócz tego? Inne ryby, pierogi, czy...

035_CZA_GA: Pierogi są, jakieś inne, ryba do tego jest, jakaś w occie, i takie... i jak to powiedzieć, i ziemniaki są, ziemniaków tam jest coś...

034_CZA_GA: I makiełki... różne takie, zależy jak kto z domu ma wyniesione swoje tradycje. Bo to nie jest tradycja danej wsi, regionalna, bo tu są różne...

A kiedyś coś innego stawiało się na stole? Czy to zawsze to samo?

035_CZA_GA: No przeważnie to te same potrawy, to jest tradycja taka.

[CHOINKA]

A kto ubierał choinkę? Kiedy to się robi?

035_CZA_GA: No to przeważnie dzieci, jak dzieci były. Rodzice pomagali trochę...

A w jaki dzień do się robi?

035_CZA_GA: Dzień przed Gwiazdką?

034_CZA_GA: W moim domu to w dniu Wigilii się ubiera choinkę. Do tej pory się robi.

035_CZA_GA: No ze dwa dni przed. Zależy jak duża rodzina, kto ma czas.

A robiło się kiedyś samodzielnie ozdoby choinkowe?

035_CZA_GA: Nie, u nas jak pamiętam, to zawsze były te kupione ozdoby i oprócz tego jakieś ciastko, czy co napiekli.

034_CZA_GA: Jabłuszka, cukierki, pierniczki robione

		<p>kolorowe, łańcuszki przez dzieci. To, co dzieci w domu robiły, to się wieszalo.</p> <p><i>A teraz to raczej kupne?</i></p> <p>034_CZA_GA: Teraz to już raczej odchodzimy... ja w swoim domu nadal mam kolorową choinkę, bo to już jest nasza tradycja polska, a te wszystkie, że to na białe, na fioletowe, na czerwono, to mnie to razi. I obowiązkowo kolorowe łańcuszki, bo to jest taka tradycja nasza. No i jeszcze świeczuszki były kiedyś. Były takie klipsy z miejscem na te długie świeczki, pamięta pan też? Nieraz się choinki zapaliły.</p> <p><i>A do kiedy należało rozebrać choinkę?</i></p> <p>034_CZA_GA: Do 2 lutego, do Matki Boskiej Gromniczej.</p> <p>[GWIAZDOR]</p> <p>035_CZA_GA: No jak są mniejsze dzieci, to przychodzi Gwiazdor, a jak mniejsze, to nieraz coś pod choinkę postawi i już.</p> <p>034_CZA_GA: Ale tradycyjnie się u nas mówi, że Gwiazdor.</p> <p><i>A była taka tradycja, że kiedyś chodził po wsi ktoś przebrany za Gwiazdora?</i></p> <p>035_CZA_GA: No jeszcze chodzą teraz, ale już bardzo rzadko.</p> <p><i>A kiedyś była taka jedna osoba, która chodziła po wszystkich domach przebrana?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, kiedyś się chodziło, bo sam chodziłem. Ale teraz to zanika.</p> <p><i>I jak ten Gwiazdor kiedyś był ubrany?</i></p> <p>035_CZA_GA: Normalnie. Kozuch jakiś wywrócony na drugą stronę, maska...</p> <p><i>A na pasterkę się chodzi?</i></p> <p>035_CZA_GA: Ludzie chodzą, chodzą na pasterkę.</p> <p><i>Kiedyś też? Pieszko, samochodem?</i></p> <p>035_CZA_GA: No to zależy jak kto ma daleko.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	035_CZA_GA: Przeważnie w rodzinie wszystko.
7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>035_CZA_GA: Robiliśmy Sylwestra na sali. Ostatnio nie było, bo nie było chętnych. Wszystko drogie.</p> <p><i>A były jakieś zwyczaje związane z Nowym Rokiem? Czy słyszeli państwo o takim zwyczaju jak wystawianie bram?</i></p> <p>034_CZA_GA: No, to na Nowy Rok, na Sylwestra, ale to już też odchodzi.</p> <p>035_CZA_GA: Kiedyś było, teraz odpadło. Kiedyś więcej robili.</p>

		<p><i>I kiedy to mniej więcej zanikło?</i></p> <p>035_CZA_GA: No już od lat to zanikło. Bo ci starsi to już nie, a ci młodzi to w to nie wchodzi.</p> <p><i>A jak to kiedyś wyglądało?</i></p> <p>035_CZA_GA: No bramę wystawili, zanieśli w krzaki lub gdzieś dalej wynieśli. No szukał chłop, gdzie jego brama.</p>
8.	Trzech Króli	035_CZA_GA: Kiedyś to się przebierali, a teraz to już nie.
9.	Kolędnicy	Patrz punkt 8
10.	MB Gromniczej	<p>034_CZA_GA: Jeszcze tak jak z mojego domu, to tę gromnicę zapalało się w czasie burzy. Miała być takim, jak to ksiądz zawsze mówił, odgromnikiem. A tak to leży sobie spokojnie w szafie i czeka drugiego roku.</p> <p><i>A teraz ludzie jeszcze zapalają gromnice na burzę?</i></p> <p>035_CZA_GA: Teraz to już pod pierzynę się kładą (śmiech).</p>
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>035_CZA_GA: Było, robiło się, a teraz to już zanika, bo ludzie nie mają pieniędzy. I nie przychodzą.</p> <p><i>I jak to kiedyś wyglądało? Ludzie się przebierali?</i></p> <p>035_CZA_GA: Też, były kiedyś, ale teraz to już nie ma. Nie chcą przychodzić na zabawę.</p> <p><i>A jak nazywa się ostatni dzień karnawału? Ostatki, podkoziolatek...</i></p> <p>035_CZA_GA: No jak ktoś może, to się spotykają.</p> <p><i>A on ma tu jakąś nazwę?</i></p> <p>035_CZA_GA: Nie wiem... Ostatki chyba kiedyś się mówiło .</p> <p><i>A na Tłusty Czwartek to raczej są pączki czy jeszcze coś się innego robi?</i></p> <p>034_CZA_GA: Pączki, pączki.</p>
12.	Topienie Marzanny	<p>034_CZA_GA: No jest topienie Marzanny. To jest taki zwyczaj ten wiosenny, gaik potem się przynosi. To tutaj jest tradycją. Jeszcze jak przedszkolacy są, jeszcze jak szkoła była, to ta tradycja była. W tej chwili, jak szkoły nie ma, to tradycja ginie. Dobrze, że przedszkole jest.</p> <p><i>A to funkcjonowało tylko wśród dzieci w szkole czy...</i></p> <p>034_CZA_GA: Dzieci w szkole.</p> <p><i>A Marzanna też była robiona przez dzieci same?</i></p> <p>034_CZA_GA: Tak. Przez dzieci.</p> <p>035_CZA_GA: Dzieci robiły, a potem szły na spacer nad wodę.</p>
13.	Środa Popielcowa	<p><i>A są jakieś charakterystyczne potrawy dla Środy Popielcowej?</i></p> <p>035_CZA_GA: Jak jest taki, który tradycję trzymie, to tam jest post. Zaś tego...</p>

		<p>034_CZA_GA: No, a dzieci zaś jeszcze przedtem, bo teraz też już to zaniknęło, przynosiły takie woreczki z popiołem i z tyłu zawieszały i się cieszyły jak ktoś nie zauważył i tak chodził z woreczkiem... (śmiej). A teraz to już nikomu się nie chce – każdy komputer, komórka, teraz zawojowało świat.</p>
14.	Śródpoście	<p>034_CZA_GA: No, tu jest kościółek, to tutaj roraty nie są wcale, tylko w niedzielę msza jest odprawiana. No i w Wielki Post ksiądz na drogę krzyżową przyjeżdża. <i>A czy były kiedyś jakieś specjalne potrawy wielkopostne, które jadło się tylko wtedy?</i> 035_CZA_GA: To zależy jak rodzina. Niejedni tą tradycję trzymią, inni nie patrzą. <i>A u państwa w domach?</i> 035_CZA_GA: No u mnie trzymie się tradycję. <i>I co się na przykład u pana w domu je?</i> 035_CZA_GA: No co tłuste, to się nie je. <i>A słyszeli może państwo o takim zwyczaju „wymywanie garnków”?</i> 034_CZA_GA: Nie słyszałam. 035_CZA_GA: To kiedyś babcie chyba robiły jeszcze. Kiedyś tak. Popiołem przemywały i nie ma tłuszczu. <i>A postanowienia się robi?</i> 034_CZA_GA: To jest też taka sprawa, bym powiedziała, indywidualna. Ale te postanowienia to nieraz jest tak, że człowiek sobie coś postanowił i potem to złamał, to postanowienie nic nie znaczyło, więc ja od tych postanowień odeszłam. Nie robię żadnych. 035_CZA_GA: No bo są tacy, że przychodzi ten post, a on nie pali, kieliszka nie wypije... Dzisiaj się kończy i on od nowa robi to samo.</p>
15.	Niedziela Palmowa	<p><i>Ludzie sami robią palmy czy kupne?</i> 035_CZA_GA: Nie no, na łąkach rosną krzaki... <i>Czyli z tych bazi, kotek się robi?</i> 034_CZA_GA: No, ale też czasem pod kościołem dzieci sprzedają. <i>I co się potem robiło z palemkami?</i> 035_CZA_GA: No stała parę dni w jakimś wazonie, potem jak zwiędnie i nie ma jej. <i>Czyli się nie suszyło?</i> 034_CZA_GA: My te palmy przechowywaliśmy do następnego roku i potem się spalało w piecu, nie wyrzucało się.</p>
16.	Triduum Paschalne	<p><i>Jest droga krzyżowa przez wieś?</i></p>

		<p>034_CZA_GA: Nie ma. Tutaj, mówię, nie jest kościół parafialny.</p> <p><i>A czy słyszeli państwo o czymś takim jak Boże Rany?</i></p> <p>035_CZA_GA: ... srajcie barany (śmiech i cisza).</p> <p><i>Bo słyszałam, że to witkami bito...</i></p> <p>034_CZA_GA: A u nas było tak: „Bije wierzba, nie zabije, za szóstą noc – Wielkanoc”. Taką tradycję pamiętam. Ale tak to nie wiem, czy to Boże Rany, czy nie.</p>
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p><i>A kiedy przychodził zając?</i></p> <p>034_CZA_GA: No na Wielkanoc, po śniadaniu wielkanocnym się szło szukać.</p> <p><i>I jak to wyglądało?</i></p> <p>035_CZA_GA: No to zależy. Jak są małe dzieci, to dzień wcześniej każdy musiał gniazda porobić i zaś potem się zanieś w te gniazda, coś włożyć.</p> <p><i>I z czego się robiło te gniazda?</i></p> <p>035_CZA_GA: No z siana.</p> <p>[ŚWIĘCONKA]</p> <p><i>A święconka też jest pod figurą czy gdzie indziej się jeździ?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, albo pod figurą, albo w kościele... Albo na sali jak brzydka pogoda.</p> <p><i>A ten kosz wielkanocny teraz wygląda jakoś inaczej?</i></p> <p>035_CZA_GA: Nie, no, tak jak kiedyś się kładło – kawałek kiełbasy, baranka, jajka...</p> <p>034_CZA_GA: ... chlebek, sól...</p> <p>035_CZA_GA: No, soli troszeczkę z czymś tam, pieprzu z czymś...</p> <p><i>A jakoś się przystraja koszyk?</i></p> <p>035_CZA_GA: No, białą serwetkę pod spód.</p> <p>[ŚNIADANIE]</p> <p>(Pani 034_CZA_GA wychodzi)</p> <p>035_CZA_GA: Przy stole siadają wszyscy. To, co ze święconki jest postawione na stole, każdy skrobnie kawałeczek chleba, kawałeczek jajka...</p> <p><i>Czyli przed śniadaniem dzieli się tym, co było w święconce, tak?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, tak. Normalnie, nie?</p> <p><i>A jakie potrawy można znaleźć na stole?</i></p> <p>035_CZA_GA: No kiełbasa taka, i taka kiełbasa, sałatkę nieraz zrobią do tego, no wiadomo.</p> <p><i>A jakie ciasta są?</i></p> <p>035_CZA_GA: No, ciasta to pieką - sernik, czy jakiś makowiec, coś takie.</p>

18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>035_CZA_GA: Tak, biegają oblewają się. <i>A kiedyś lali się mocniej?</i> 035_CZA_GA: Ojej, było, było! Teraz to już mniej, ale jest jeszcze. <i>A są może jakieś wierszyki z tym związane, czy...</i> 035_CZA_GA: Nie, nie.</p>
19.	Zielone Świątki	<p><i>Przystrajało się kiedyś domy na Zielone Świątki?</i> 035_CZA_GA: Brzózkami. <i>I gdzie się te brzózki stawiało?</i> 035_CZA_GA: No w płocie... No, gdzie kto wolał, czy przy altanie, czy przy płocie... Wstawiali ładnych takich dużych, a jak się skończyło, to się wyrzucało. <i>I coś jeszcze? Jakiś tatarak?</i> 035_CZA_GA: Nie, tylko brzózkę.</p>
20.	Boże Ciało	<p>035_CZA_GA: Do Kuźnicy się jedzie. Tu też jest potem, tydzień po. W Bukowcu. My należymy do parafii Kuźnica, ale mamy w Bukowcu kościół też. Tu jest jedna msza, a w Kuźnicy trzy. <i>A kto ubiera ołtarze na tej procesji w Kuźnicy?</i> 035_CZA_GA: Tu w Bukowcu też są ołtarze. Wyznaczone jest wśród wyznawców, kto robi. Od tego numeru do tego jeden ołtarz, od tego do tego drugi ołtarz, Zofiowo robi trzeci. <i>Czyli wsiami i numerami się robi. I w Bukowcu się tak robi, i w Kuźnicy też?</i> 035_CZA_GA: No, w Kuźnicy tak samo, bo to zawsze cztery ołtarze są zrobione. Zofiowo, Bukowiec i Gajewo. <i>A czy zabiera się te gałązki z brzózek do domów?</i> 035_CZA_GA: Nie. <i>A dziewczynki sypią kwiatkami?</i> 035_CZA_GA: Tak.</p>
21.	św. Jana	035_CZA_GA: Nie.
22.	MB Zielnej	<p><i>A czy chodzi się z jakimiś wianuszkami, czy bukiecikami?</i> 035_CZA_GA: Chodzą. Ze zbożem, czegoś, no chodzą. <i>Czyli ze zboża są te... Jakieś ziola też się tam wkłada?</i> 035_CZA_GA: Nie, no nie wiem, nie wkładają. Jak kto gdzie w rodzinie... Jak już młody, to w ogóle nie robią... <i>A u pana w rodzinie?</i> 035_CZA_GA: U nas tylko zboża. Potem przyniesie się do domu i stoi jakiś czas.</p>

23.	MB Siewnej	Brak informacji
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>035_CZA_GA: Każdy jedzie na groby tam, gdzie ma rodzinę. <i>A tego i tego dnia, czy tylko jednego?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tego dnia, no i na drugi dzień jadą też, przecież jak ktoś ma dalej, to nie będzie jechał jednego dnia. <i>A są wtedy jakieś procesje na cmentarzach? Msze?</i></p> <p>035_CZA_GA: Są, są, na cmentarzach. <i>Bo tu najbliższy cmentarz jest gdzie?</i></p> <p>035_CZA_GA: Mamy w Kuźnicy cmentarz, w Zofiowie też jest jakiś cmentarz. W Zofiowie to nie wiem, ale w Kuźnicy zawsze jest msza. <i>A są jakieś zwyczaje związane z przygotowywaniem wieńców? Czy raczej się kupuje?</i></p> <p>035_CZA_GA: Kupuje.</p>
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	<p>035_CZA_GA: Wiem tylko, że zawsze mówili, że kobieta w ciąży chce pożyczyć coś, to nie odmawiaj, bo ci myszy ugryzą. <i>A co będą myszy gryzły?</i></p> <p>035_CZA_GA: No tam kciuka, czy coś. To wiem, że zawsze. <i>A czy są jakieś kryteria, kogo się wybiera na chrzestnego?</i></p> <p>035_CZA_GA: No przeważnie z rodziny. Taki, żeby nie szybko umarł.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>035_CZA_GA: To robią, bramę robią dzisiaj jeszcze, jak młodzi jadą z kościoła. <i>I dzieci, i dorośli?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, i dorośli są, i dzieci. Tu jest taka „Celineczka”, tam wesela robią i ludzie zjeżdżają. No i chodzą, bo wiedzą, że zawsze jakaś połoweczka wejdzie. Zatrzymują. <i>A czy podczas wesel były jakieś zwyczaje? Przychodzili przebierańcy, śpiewano przyśpiewki?</i></p> <p>035_CZA_GA: Nie. Wesele normalne, oczepiny i koniec. O 12 zawsze oczepiny są. <i>A wesela organizowano kiedyś w domach? Wyglądały inaczej?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, inaczej... Tylko tyle, że była kupa roboty.</p>

		<p>Albo podłoga na podwórzu była, albo musiał meble powynosić, żeby było miejsce. A teraz to wszędzie sale i albo sam na sali robi, wynajmuje salę, albo...</p> <p><i>A sąsiedzi pomagali przy organizacji takiego wesela?</i></p> <p>035_CZA_GA: Tak, ci co byli proszeni, to pomagali, bo zawsze sąsiadów się prosi.</p> <p><i>Wspólnie gotowano czy coś takiego?</i></p> <p>035_CZA_GA: To znaczy, jak w domu, to przyszli, pomogli, wynieśli, podłogę wystawić, namiot zrobić...A tak, to kucharkę, zawsze jakąś tam kobietę wzięli i w domu robiła wszystko.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>035_CZA_GA: Nie, to nic nie było. To znaczy kiedyś zmarły był w domu, bo kiedyś nie było takiej kaplicy jak dzisiaj. Dzisiaj jest wszędzie, na każdym cmentarzu i przy kościołach. Kiedyś nie było i leżał ze dwa, trzy dni w domu zmarły, potem z domu prowadzili go kawałek i jechali.</p> <p><i>A czy ludzie ze wsi schodzili się na jakiś różaniec?</i></p> <p>035_CZA_GA: A to tak. Chodzą jeszcze dzisiaj.</p> <p><i>Ale do domów czy do kościoła?</i></p> <p>035_CZA_GA: To znaczy chodzą, zmarły leży w kościele, w kaplicy, to zależy – jak mają daleko, to do domu przychodzą, a jak bliżej, to do kaplicy.</p> <p><i>A stypy kiedyś inaczej wyglądały?</i></p> <p>035_CZA_GA: No, kiedyś to robili sami stypy. W domu, czy na sali... Kiedyś to przeważnie w domu, a teraz to robią w restauracjach.</p> <p><i>A innych ludzi się zaprasza?</i></p> <p>035_CZA_GA: No zawsze tam sąsiadów, znajomych, jakichś kolegów.</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	<p>035_CZA_GA: Kiedyś były „Gajewianki”. Teraz odnawiamy, może jak pociągnie, to tak zostanie. Ale starych mało, młodym się nie chce.</p> <p><i>A ten poprzedni, to kiedy był założony?</i></p> <p>035_CZA_GA: Ooo, to już jest ze 20 lat, dobrze ze 20 lat.</p> <p><i>Czyli, że 20 lat już nie istnieje?</i></p> <p>035_CZA_GA: To się porozchodzili, to poumierali. Muzykant jeszcze jest ten sam. W domu ma akordeon, to gra.</p> <p><i>A jakie były okoliczności powstania tamtego zespołu? Ludzie się po prostu skrzyknęli?</i></p>

		035_CZA_GA: No, tak było. Kiedyś było więcej imprez, to zawsze sobie pośpiewały.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		035_CZA_GA: Potrawa to... co roku, to coś nowego robią. No jak było, a charakterystycznego nie ma nic.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p><i>Tu widziałam jedną figurę. Czy jest jeszcze jakaś inna?</i> 034_CZA_GA: To nie jest niemiecka figura. 035_CZA_GA: Ona była... Jurowej ojciec budował ją. <i>Czyli ktoś stąd wybudował, tak?</i> 035_CZA_GA: Tak, tak, jej ojciec to budował. <i>A czy jest tu jeszcze jakaś inna kapliczka, krzyż lub figura?</i> 035_CZA_GA: Nie ma. <i>A kiedy ona mniej więcej mogła powstać?</i> 035_CZA_GA: To by musiała pani z panią Jurową rozmawiać, ona pamięta. [MAJOWE] 034_CZA_GA: No i w maju jest majowe pod figurką. Też się zatracą, bo dopóki jeszcze babcinki są, to będzie. 035_CZA_GA: Młodym to wstyd, ale jeszcze przychodzą. Ale jak już babcinki pójdą, to i młode się rozejdą.</p>
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	035_CZA_GA: Nie ma.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	<p><i>Są tu miejsca, do których się pielgrzymuje?</i> 035_CZA_GA: Nie ma. <i>A czy stąd wychodzą jakieś pielgrzymki? Jest jakaś tradycja pielgrzymowania?</i></p>

		034_CZA_GA: Tu od nas nie, z Gajewa nie. Nieraz się może dołączają do pielgrzymki do Częstochowy, jak ksiądz z Kuźnicy organizuje, a tak to nie.
6.	Lokalne odpusty	034_CZA_GA: Odpust jest w Kuźnicy, bo to jest parafialny kościół w Kuźnicy. Tu jest tylko filia kościoła w Bukowcu. Odpust tylko jest w Kuźnicy. <i>A jak wygląda ten odpust? Czy jest jakiś festyn, czy tylko...</i> 035_CZA_GA: Nie, normalnie. 034_CZA_GA: Jest msza i koniec. To znaczy nie ma takiej tradycji, jak w Trzciance jest. Bo w Trzciance to jest potem związane z takim festynem, z kramami, z zabawą taką przykościelną. A tu raczej nie słyszałam o tym.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	034_CZA_GA: Wszystkie uroczystości też się odbywają. Bo i dożynki gminne mieliśmy, i dożynki wiejskie pan sołtys robił, jest bardzo zaangażowany. Jest bardzo skromny i nie mówi o sobie, a bardzo dużo działa. <i>A podczas dożynek, to co pan tu organizuje? Jakies zabawy, wieńce się robi?</i> 034_CZA_GA: Taaak. Wieńce, zabawa. I takie atrakcje – zamki dmuchane, nie zamki, coś zawsze jest. <i>A kto się zajmuje robieniem tych wieńców?</i> 034_CZA_GA: A to panie. Są takie kobitki tutaj, co umieją. 035_CZA_GA: Jak jest turniej wiosek, to w sumie to są cztery wioski i każda przywozi wieniec ze sobą. <i>Czyli tutaj są wiejskie dożynki, tak?</i> 034_CZA_GA: Tak, tak. Mieliśmy gminne w 2011. <i>Aha, czyli gminne są zawsze w innej wsi, tak?</i> 035_CZA_GA: Tak. <i>A podczas gminnych to jest większy festyn? Gmina bardziej się interesuje?</i> 034_CZA_GA: No tak. (...) W zasadzie to jest gospodarzem gmina, która wybiera tylko wioskę. Zaszczyt już ma wioska i tu przygotowuje, no jakby to całe obejście i po prostu... <i>I ludzie chętnie w nich uczestniczą?</i> 035_CZA_GA: Jak jest coś, co nie kosztuje, to wtedy przychodzą. Jak jest coś tego, to nie. Biedni ludzie, bezrobotnych dużo jest. 034_CZA_GA: Tu ostatnio też były różne konkursy, gdzie pan sołtys o nagrody się pięknie postarał, no to trochę tych ludzi było. Zjechało się około 400 osób albo więcej. To wtedy
----	---------	---

		<p>wszystkie okoliczne wioski przyjeżdżają.</p> <p><i>A te wieńce, które się robi, to mają jakieś określone kształty czy co roku co innego?</i></p> <p>035_CZA_GA: Nie. Jaki kto umie, jaki kto chce.</p> <p>034_CZA_GA: No tam były różne, bo były w kształcie studni, i w kształcie korony... No różne różniste.</p>
2.	Dni gminy/wsi	034_CZA_GA: Nie.
3.	Lokalne festyny	<p>034_CZA_GA: Teraz będziemy mieli dni 250. lecia Gajewa. W tym roku przypadnie. To znaczy na te konkretne, tego święta wsi, to jeszcze nie mamy, ze względu na to, że sala jest dużo razy zajęta, bo wesela też tu się robi. Dzisiaj się spotykamy i ustalimy w jaki dzień do święto zrobimy.</p> <p><i>A czy są jeszcze jakieś inne lokalne festyny tu w okolicy?</i></p> <p>034_CZA_GA: Taaak, Zofiowo, Jędrzejewo, Kuźnica...</p> <p>035_CZA_GA: Zofiowo zawsze Zimną Zoškę robi.</p> <p>034_CZA_GA: Tu też straż robi takie Wigilie raz do roku koło straży...</p> <p>035_CZA_GA: Dzień strażaka zawsze robi...</p> <p><i>I co się wtedy dzieje?</i></p> <p>034_CZA_GA: No jest grill, jest zabawa, też taki poczęstunek dla dzieci, dla mieszkańców wsi. Wszystko też w ramach takiego sponsoringu.</p>
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	034_CZA_GA: W międzyczasie kobietki próbują... Kapelę taką wiejską po prostu chcemy zrobić, no i pierwsze takie już nasze próby, gdzie panie już tu były... (informatorka puszcza fragment nagrania, kobiety śpiewają, jeden pan gra na akordeonie).